

PSWNA

Spotkanie Rady Naukowej przy Generalnym Dyrektorsze Dróg Krajowych i Autostrad

24 stycznia 2023 r., wersja dla GDDKiA

Krzysztof Błażejowski
Łukasz Bargenda

Analizy ekonomiczno - środowiskowe

LCA - ocena wpływu projektu na środowisko

LCCA - ocena długofalowej ekonomicznej efektywności projektu

Zarządca drogi wykonuje różne analizy, dzięki którym możliwe będzie podjęcie optymalnych decyzji różnego typu – od samego rozpoczęcia procesu inwestycyjnego do wyboru szczegółowego technologii.

Analizy opierają się na zasadach i wytycznych opisanych w różnych dokumentach i normach, konieczne jest zatem ustalenie i sprecyzowanie wielu szczegółowych aspektów, które są charakterystyczne dla inwestycji drogowych. Bez jasno opisanych wytycznych prowadzenia analiz, możliwe jest uzyskanie dowolnych wyników, w zależności od przyjętych założeń.

PSWNA stoi na stanowisku, że należy podjąć zorganizowane prace nad wyjaśnieniem wszystkich szczegółów tych analiz, aby uzyskane wyniki były maksymalnie obiektywne.

Analizy w odniesieniu do ram prawnych – Rozporządzenia MI z lipca 2022 r.

Czy bierzemy pod uwagę cały proces podany w definicji Rozporządzenia MI z 20 lipca 2022 r., wg par.4 ust. 1: **cykl życia drogi – „kolejne fazy istnienia drogi, w szczególności projektowanie, wykonywanie robót budowlanych, użytkowanie, wyłączenie z użytkowania i rozbiórkę wraz z zagospodarowaniem materiałów z rozbiórki”**? Czy bierzemy pod uwagę także np. koszty użytkowników?

Par. 76 ust.6 Rozporządzenia wskazuje, że **„Decyzję o wyborze rodzaju konstrukcji nawierzchni oraz materiałów lub wyrobów budowlanych do jej wykonania podejmuje się na podstawie analizy kosztów i korzyści w cyklu życia drogi, w okresie obejmującym wykonanie robót budowlanych, użytkowanie oraz powtórne użycie materiałów nawierzchni z uwzględnieniem wartości rezydualnej.”**

Jak duży zakres szczegółowości ma zostać przyjęty w analizach? Rozporządzenie dopuszcza nawet analizowanie użycia różnych wyrobów budowlanych.

Analizy w odniesieniu do ram prawnych – inne dokumenty rekomendowane np. przez KE

Czy powinniśmy wykorzystać **Niebieską Księgę Jaspers**?

Niebieskie Księgi dla projektów w sektorze transportu publicznego, infrastruktury drogowej oraz kolejowej są uzupełnieniem i doprecyzowaniem wytycznych Komisji Europejskiej (*Guide to cost benefit analysis of investment projects. Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020, December 2014*) oraz wytycznych krajowych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych.

Obecnie trwają prace nad najnowszą wersją Niebieskiej Księgi, w których chyba bierze udział GDDKIA, czy warto czekać na to opracowanie?

Zagadnienia do przemyślenia

Ogólne:

- Czy w analizach mają zostać uwzględnione tylko koszty zarządcy drogi i koszty użytkowników, czy także koszty **środowiskowe** itd.?
- Jaka **perspektywa czasowa** ma być przyjęta w analizach? Zgodnie z Rozporządzeniem analiza powinna sięgnąć aż do etapu rozbiórki i powtórnego użycia materiałów.
- Czy projekt ma dotyczyć tylko **dróg klasy A i S** czy też pozostałych D-Gp? Czy te same procedury będą miarodajne dla KR5-7 jak i dla KR1-4?
- Czy analizujemy LCA/LCCA tylko dla budowy **nowych dróg** czy też dla remontowanych lub przebudowywanych?
- Na ile wiarygodne są analizy z innych krajów, z innych warunków makroekonomicznych, zasobów surowcowych, tradycji technologicznych, wymagań jakościowych?
- **Porównywalność obciążeń** – kategorie ruchu dla różnych typów nawierzchni, czy konieczne jest ujednoczenie?

Zagadnienia do przemyślenia

Budowa:

- Jak uwzględnimy koszty budowy i inne sprawy z nią związane (ryzyka, materiały)...?

Przykładowo – w ostatnich latach wykonawcy mogli decydować o wyborze technologii budowy nawierzchni i **w ponad 90% wybrali nawierzchnie asfaltowe... dlaczego?**

Przecież były na rynku analizy wskazujące, że nawierzchnia betonowa jest tańsza już na etapie budowy. Istnieją więc takie elementy decyzji (w tym wypadku wykonawcy), które nie wynikają z prostych kalkulacji kosztorysowych (np. **ryzyko jakościowe – np. kary wg DPT14, dostępność materiałów, powtórne użycie materiałów, koszty poprawek itd.)...**

... których do tej pory nie uwzględniano.

Zagadnienia do przemyślenia

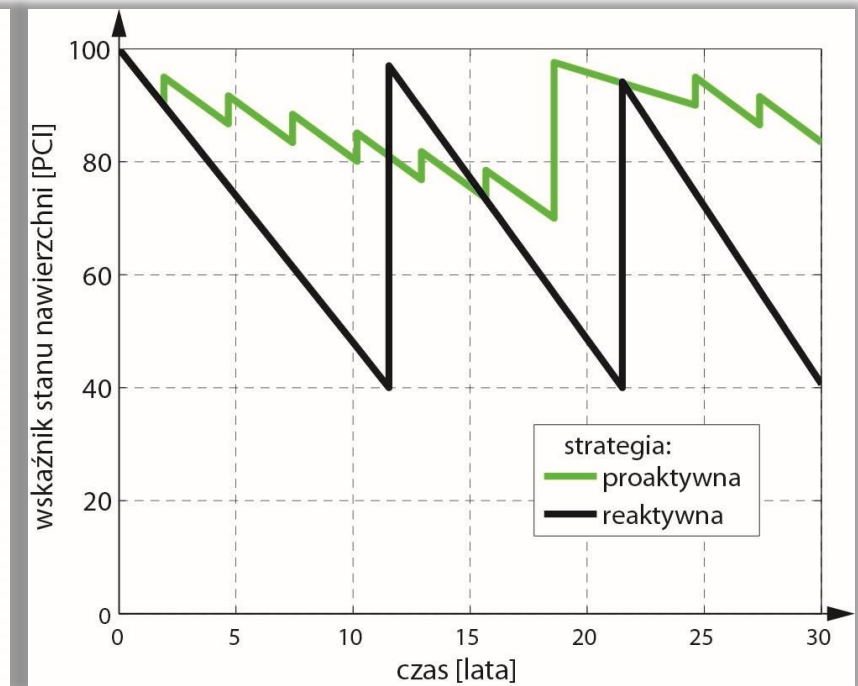
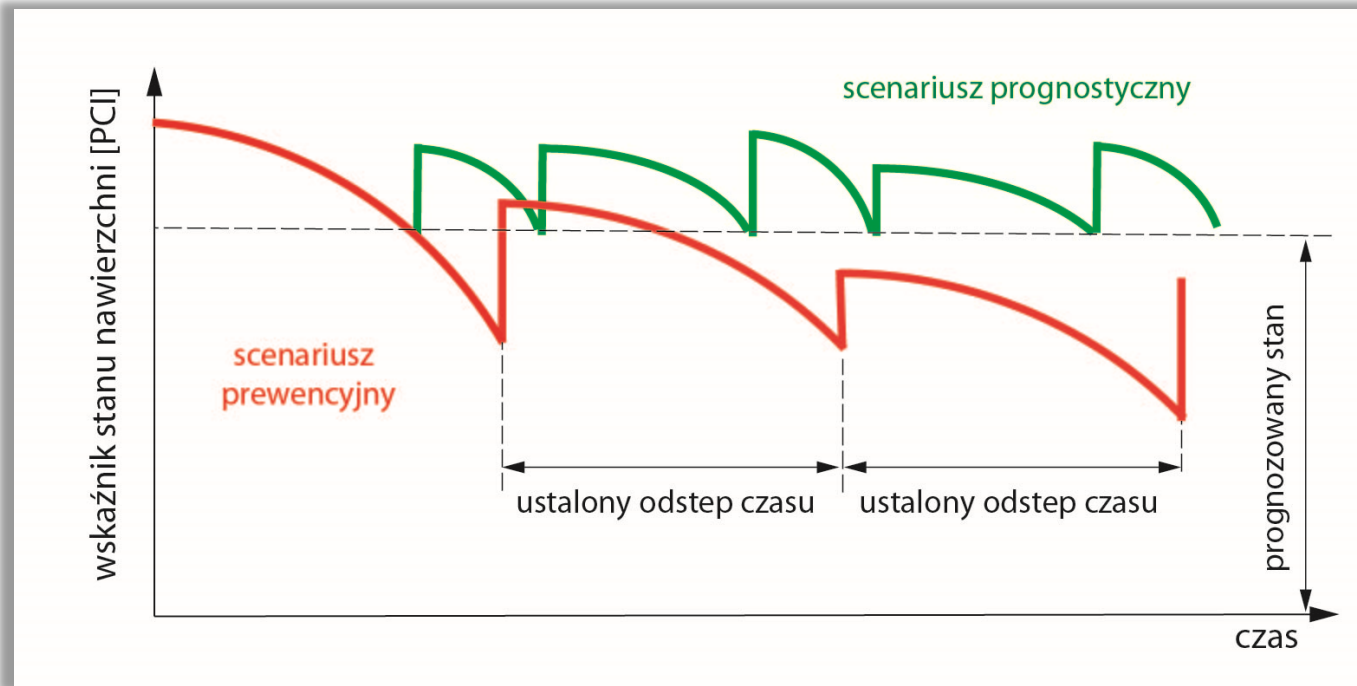
Utrzymanie i przeciwdziałanie zniszczeniom:

- Czy dysponujemy **wiarygodnymi danymi dotyczącymi procesów degradacji** różnych obiektów budowlanych (nawierzchnie, obiekty inżynierskie itd.) z uwzględnieniem wariantowości ich wykonania, materiałów itd.?
- Skąd bierzemy **scenariusze utrzymaniowe** do prognozowania kosztów w założonej perspektywie czasowej?
- Czy **utrzymanie** ma być **reaktywne czy proaktywne**? Skąd weźmiemy scenariusze do proaktywnej strategii?
- Jak uwzględniać w obliczeniach **nowe technologie**, które mogą mieć zasadniczy wpływ np. na koszty utrzymania? Skąd wziąć dane wejściowe dla nowych materiałów, np. częstość remontów?
- Czy uwzględniamy w analizie elementy planowania utrzymania z programu **Gospostrateg** (2019-2022)? Od propozycji z *Gospostrateg* możnaby było zacząć i dalej rozwijać metodę itd.

Zagadnienia do przemyslenia

Utrzymanie i przeciwdziałanie zniszczeniom:

Zagadnienia do przemyślenia

Inne, być może nieoczekiwane:

- Czy w kosztach zostaną uwzględnione nieprzewidywalne obecnie koszty wynikające z implementacji Zielonego Ładu UE, Fit for 55, itp. programy oraz koszty uprawnień do emisji **CO₂** (EU-ETS)? Jak wiemy, w dalszej perspektywie budownictwo także ma być objęte tym systemem.
- Jaki **horyzont czasowy** przyjąć? do rozbiórki? co z materiałem po rozbiórce, wbudowany, utylizowany? w jakim procencie?
- W zależności jaki horyzont 20, 30, 50 lat – wystąpią różne **koszty środowiskowe** ze względu na założony rodzaj napędu pojazdów, pozyskiwania energii (elektryczne, wodór, węglowodory).
- Jaki rodzaj pojazdów uwzględniamy w analizach, czy 100% spalinowe, czy udział hybrydowych, elektrycznych, wodorowych, innych?
- Jaki **koszt środowiskowy** ze względu na pochodzenie energii elektrycznej: paliwa kopalne, elektrownie jądrowe, OZE?

Podsumowanie

Najważniejsze elementy do rozstrzygnięcia w czasie prac nad wdrożeniem LCA/LCCA:

- ustalenie okresu do analizy
- ustalenie scenariuszy utrzymaniowych dla różnych typów nawierzchni, w zależności od klasy drogi i kategorii ruchu

Pozostałe sprawy wynikają bezpośrednio z dwóch powyższych lub mają mniejszy wpływ na końcowy wynik analizy.

Uwagi końcowe

PSWNA deklaruje udział swoich ekspertów w Grupie Roboczej, jeśli GDDKiA postanowi powołać zespół do prac nad opracowaniem założeń do analiz LCA/LCCA.

Możliwe jest także włączenie się przedstawicieli PSWNA do prac w ramach projektu RID II „Wzorcowa metoda oceny inwestycji drogowej na etapie STEŚ uwzględniająca zasady zrównoważonego rozwoju w całym cyklu życia drogi” (temat 2C).

Uważamy, że tematyka jest złożona i ze względu na wielość czynników wpływających na wyniki analiz, wymaga bardzo wnikliwego przemyślenia.

W nadchodzących czasach nie można wykluczyć, że pojawią się zalecenia UE, aby rozpocząć wprowadzanie tych analiz do każdego projektu inwestycyjnego. Dlatego prace krajowe powinny zacząć się bez zwłoki.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

www.pswana.pl